

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ 2021-2027

Πρόγραμμα	<i>«Πελοπόννησος» 2021-2027</i>
CCI Προγράμματος	<i>2021EL16FFPR013</i>
Έκδοση Προγράμματος	<i>1.2</i>

Έκδοση Εγγράφου Εξειδίκευσης	<i>68.0</i>
Αριθμός Πρωτοκόλλου	<i>316103/18-10-2024</i>

Οκτώβριος 2024

Προτεραιότητα 2: Αειφορική ανάπτυξη και βιώσιμη διαχείριση των πόρων της Περιφέρειας

Στόχος πολιτικής (ΣΠ) 2	<i>Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και καθ' οδόν προς μια οικονομία καθαρών μηδενικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων, και της βιώσιμης αστικής κινητικότητας</i>
Ταμείο	ΕΤΠΑ
Ειδικός Στόχος (ΕΣ) RSO2.5	Προαγωγή της πρόσβασης στην ύδρευση και της βιώσιμης διαχείρισης του νερού (ΕΤΠΑ)

ΣΠ2 – ΕΣ2.4 - Υποδράση 2.ν.3.1 Κατασκευή ή/και βελτίωση υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης-διαχείριση λυματολάσπης

Περιγραφή υποδράσης

Η συγκεκριμένη εξειδικευόμενη υποδράση αποτελεί το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος της δράσης που προβλέπεται στο Πρόγραμμα και ειδικότερα στο Μεθοδολογικό Έγγραφο για το Πλαίσιο Επίδοσης, με κωδικό 2.ν.3 και τίτλο «Κατασκευή ή/και βελτίωση υποδομών και επεξεργασίας λυμάτων».

Η διαχείριση των αστικών λυμάτων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο ρυθμίζεται από την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ «για την επεξεργασία των αστικών λυμάτων», όπως αυτή τροποποιήθηκε με την Οδηγία 98/15/ΕΕ, και αποτελεί έκτοτε το κύριο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία του περιβάλλοντος από τις αρνητικές επιπτώσεις της απόρριψης ακατέργαστων αυτών των λυμάτων.

Κατά την κατεργασία των λυμάτων δημιουργείται ως υπόλειμμα η ιλύς (λυματολάσπη). Σε όλη την Ελλάδα, παρά το ότι υπάρχουν πολλές εγκαταστάσεις επεξεργασίας λυμάτων που παράγουν σημαντικές ποσότητες ιλύος, δεν υφίστανται εναλλακτικοί τρόποι διαχείρισής της, στο πλαίσιο των αρχών της βιωσιμότητας. Η μη αξιοποίηση των χρήσιμων συστατικών της ιλύος, έρχεται σε αντίθεση με σύγχρονες πρακτικές αξιοποίησης και επαναχρησιμοποίησης της ιλύος, αλλά και δημιουργεί νέα, έστω και ηπιότερα, περιβαλλοντικά προβλήματα.

Η διαχείριση της παραγόμενης, από τις ΕΕΛ, λυματολάσπης αποτελεί ζήτημα προτεραιότητας για την προστασία του περιβάλλοντος και την υγεία των πολιτών και είναι μία από τις προτεραιότητες του ΠεΠ «Πελοπόννησος» για την περίοδο 2021-2027, ως δράση Στρατηγικής Προτεραιότητας. Οι ΕΕΛ που λειτουργούν στην Πελοπόννησο εφαρμόζουν μεθόδους και τεχνικές διαχείρισης βασιζόμενες κυρίως στην αποδόμηση των οργανικών ουσιών της, την αφυδάτωση, ξήρανση και διάθεση ή απόρριψη του τελικού υπολείμματος. Μ' αυτά τα δεδομένα αποτελεί Στρατηγικής σημασίας ζήτημα η διαχείριση της λυματολάσπης στη βάση των πλέον πρόσφατων τεχνολογικών εφαρμογών διαχείρισης και στη βάση παραγωγής λυματολάσπης διαφορετικής σύνθεσης και φορτίου, με στόχο την ορθότερη περιβαλλοντικά διαχείρισή της, μείωση του κόστους διαχείρισης και παραγωγικής διάθεσης του τελικού υπολείμματος.

Ως εκ τούτων η υπάρχουσα υποδράση αποσκοπεί στη βιώσιμη διαχείριση (αξιοποίηση) της ιλύος με ενεργειακά κριτήρια, καθώς αποτελεί παραπροϊόν υψηλής προστιθέμενης αξίας και οι δυνατότητες διάθεσής της παραμένουν αναξιοποίητες, αποτελώντας δυνητικό πεδίο ανάπτυξης της πράσινης οικονομίας, μέσω της αναβάθμισής των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή επαναχρησιμοποίηση της εκροής, κατ' εφαρμογή της Υ.Α. 145116/2011.

Σύμφωνα με τα περιεχόμενα του Προγράμματος «Πελοπόννησος» 2021 – 2027, όσον αφορά στη διαχείριση λυμάτων, η αναβάθμιση των σχετικών υποδομών, σε εναρμόνιση με τις αντίστοιχες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, αποτελεί βασική κατεύθυνση του προανατολισμού του Προγράμματος και μάλιστα δράση Στρατηγικής σημασίας, όπως προαναφέρθηκε.

Η ενίσχυση των υποδομών επεξεργασίας λυμάτων και δικτύων αποχέτευσης θα επιτευχθεί μέσω της επέκτασής τους και της αναβάθμισης των υφιστάμενων μονάδων, προκειμένου να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή επαναχρησιμοποίηση των εκροών τους.

Σ' αυτό το πλαίσιο της στρατηγικής του Προγράμματος, η συγκεκριμένη υποδράση αφορά στη κατασκευή ή / και αναβάθμιση των υποδομών συλλογής και επεξεργασίας λυμάτων, με τριτοβάθμια επεξεργασία και στην ενεργειακά αποδοτικότερη λειτουργία τους, με αποτελεσματική και αποδοτική διαχείριση της λύσης.

Όσον αφορά στο ζήτημα διαχείρισης της λυματολάσπης αυτό θα πραγματοποιηθεί στη βάση των πλέον πρόσφατων τεχνολογικών εφαρμογών, με παραγωγή λυματολάσπης διαφορετικής σύνθεσης και φορτίου, με στόχο την ορθότερη περιβαλλοντικά διαχείρισή της, μείωση του κόστους διαχείρισης/αξιοποίησης και διάθεσης του τελικού υπολείμματος.

Με βάση το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων της Περιφέρειας Πελοποννήσου, εκτιμάται ότι το έτος 2019, η συνολική παραγωγή λύσης από ΕΕΛ οικισμών ανήλθε σε 5.522 t DS, ενώ ως προς τη διαχείριση της παραγόμενης λύσης, δεν υπάρχουν επαρκή καταγεγραμμένα στοιχεία στην Περιφέρεια. Οι ποσοτικοί στόχοι για τη διαχείριση της λύσης τίθενται στο υπό αναθεώρηση ΠΕΣΔΑ (σε συμφωνία με το προηγούμενο ΕΣΔΑ) και περιλαμβάνουν 95% ανάκτηση της κ.β. επί ξηρού παραγόμενης λύσης αστικού τύπου κατ' ελάχιστον και 5% υγειονομική ταφή κατά μέγιστο. Ειδικότερα στο ΠΕΣΔΑ, προτείνονται συγκεκριμένα κατ' αλληλουχία ή/και εναλλακτικά μέτρα και δράσεις για την επίτευξη του ανωτέρω στόχου, με κύρια κατεύθυνση την διερεύνηση του αποτελεσματικότερου και αποδοτικότερου τρόπου διαχείρισης των λυμάτων και αξιοποίησης της λύσης.

Στο πλαίσιο αυτών των αναφορών η υλοποίηση της παρούσας υποδράσης θα πραγματοποιηθεί σε δύο (2) στάδια.

Το πρώτο στάδιο αφορά στη διερεύνηση όλων των εναλλακτικών προτάσεων του ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου για την επιλογή των αποτελεσματικότερων και αποδοτικότερων παρεμβάσεων διαχείρισης των λυμάτων και της λύσης και το δεύτερο στάδιο αφορά στην οργάνωση και υλοποίηση αυτών των παρεμβάσεων για την επίτευξη των στόχων που τίθενται στον ΠΕΣΔΑ Πελοποννήσου για την διαχείριση της λύσης, κατ' εφαρμογή της ΚΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΑ/41828/630/18-04-2023.

Αυτή η διαδικασία υλοποίησης της συγκεκριμένης υποδράσης προσεγγίζει κατά το μέγιστο βαθμό την έννοια του ολιστικού τρόπου διαχείρισης των αστικών λυμάτων ως αποτέλεσμα εμπλοκής στον σχεδιασμό υλοποίησης αυτής της υποδράσης όλων των τοπικών και περιφερειακών φορέων διαχείρισης Αποβλήτων (Περιφέρεια, ΔΕΥΑ και ΦΟΣΔΑ) και μάλιστα πριν τη χρονική οριοθέτηση που τίθεται στο Πρόγραμμα για την εφαρμογή της ολιστικής προσέγγισης.

Στοιχεία δράσης

- ☐ Κρατική ενίσχυση
- ☐ Χρηματοδοτικό μέσο
- ☐ ΟΧΕ
- ☐ ΟΧΕ-BAA
- ☐ ΤΑΠΤΟΚ
- ☐ Έξυπνη εξειδίκευση
- ☒ Άλλο: Δράση διαχείρισης λυματολάσπης

<p>Αναγκαίοι πρόσφοροι όροι</p>	<p>Θεματικοί Αναγκαίοι Όροι</p> <p>Α.Ο. 2.5 Επικαιροποιημένος σχεδιασμός για τις απαιτούμενες επενδύσεις στους τομείς των υδάτων και των λυμάτων Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν αφορά</p> <p>Οριζόντιοι Αναγκαίοι Όροι</p> <p>Α.Ο. 1 Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης της αγοράς δημοσίων συμβάσεων Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν αφορά</p> <p>Α.Ο. 3 Αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν αφορά</p> <p>Α.Ο. 4 Υλοποίηση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες (UNCPRD) σύμφωνα με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου Εκπληρωμένος ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Δεν αφορά</p>
<p>Δικαιούχοι δράσης</p>	<p>Περιφέρεια Πελοποννήσου, ΔΕΥΑ Δήμων Περιφέρειας Πελοποννήσου</p>

Χρηματοδοτικός πίνακας δράσης

Κατηγορία περιφέρειας*	Ενωσιακή Συνεισφορά σε € (α)	Εθνική Συνεισφορά σε € (β)	Σύνολο γ=(α)+(β)
Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	8.500.000 €	1.500.000 €	10.000.000 €
% εξειδίκευσης **			2,44%

*Στην περίπτωση που δεν έχει εφαρμογή η στήλη παραμένει κενή

**Υπολογίζεται το ποσοστό στο σύνολο του π/υ του Προγράμματος

Δείκτες εκροών και αποτελεσμάτων δράσης

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής/Ειδικός Στόχος	Κατηγορία Περιφέρειας	Δράση/Υποδράση	π/υ δράσης	Δείκτης		Μονάδα μέτρησης	Τιμή βάσης/αναφοράς	Έτος βάσης/αναφοράς	Ορόσημο (2024)	Στόχος (2029)	Πεδίο Παρέμβασης (ΠΠ)*		Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή συνεισφορά σε €)**	Ποσό που αντιστοιχεί στο ΠΠ (Ενωσιακή + εθνική συνεισφορά σε €)**
					ID	Ονομασία						Κωδικός ΠΠ**	Ονομασία ΠΠ**		
2	2/RSO2.5	Λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες	Υποδράση 2.v.4.1 Κατασκευή ή/και βελτίωση υποδομών συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης-διαχείριση λυματολάσπης	10.000.000 €	RCO 32	Νέα ή αναβαθμισμένη ικανότητα επεξεργασίας λυμάτων	Ισοδύναμο πληθυσμού	-	-	0	80.000	66	Συλλογή και επεξεργασία λυμάτων σύμφωνα με τα κριτήρια ενεργειακής απόδοσης	8.500.000	10.000.000
					RCR 42	Πληθυσμός συνδεδεμένος σε τουλάχιστον δευτερεύον δημόσιο σύστημα επεξεργασίας λυμάτων	Άτομα	0	2020	-	35.000				

* Για την περίπτωση του Προγράμματος Αλιείας, Υδατοκαλλιέργειας και Θάλασσας (ΠΑΛΥΘ) το πεδίο αφορά τους τύπους παρέμβασης

** Τα πεδία δύναται να μην συμπληρωθούν στην περίπτωση του ΠΑΛΥΘ αν δεν είναι δυνατή η κατανομή του π/υ σε χαμηλότερο επίπεδο από αυτό της δράσης.

Προτεραιότητα	Στόχος Πολιτικής	Ταμείο	Ειδικός Στόχος	Υποδράση	Κύριες ομάδες στόχου συμμετεχόντων/ Φορείς	Δείκτες Εκροών	Δείκτες Αποτελεσμάτων
2	2	ΕΤΠΑ	RSO2.5	2.v.4.1	Περιφέρεια Πελοποννήσου, ΔΕΥΑ, ΟΤΑ Α' βαθμού Περιφέρειας Πελοποννήσου, πληθυσμός Περιφέρειας Πελοποννήσου	RCO32	RCR42

Αναμενόμενος χρόνος έκδοσης πρόσκλησης

	Εκτιμώμενος Χρόνος
Συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης	Αύγουστος 2022
Προγραμματικές δεσμεύσεις	Δεν αφορά
Έγκριση κριτηρίων επιλογής πράξης	Νοέμβριος 2024
Άλλο: _____	--
Εκτιμώμενος χρόνος έκδοσης πρόσκλησης ή προσκλήσεων	4^ο Τρίμηνο 2024